

REVIDERT PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

FOR
ÅSNES KOMMUNE

2023-2024

Utarbeidet av KONSEK Øst IKS
Behandlet i kontrollutvalget 7.12.22
Oversendes kommunestyret til orientering

1 Innledning

1.1 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Ifølge kommuneloven § 23-2, litra c er det kontrollutvalgets ansvar å påse at kommunens virksomhet, og selskaper kommunen har eierinteresser i, blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kommuneloven § 23-3 første ledd definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Forvaltningsrevisjon kan også innebærer regeletterlevelse.

I følge merknadene til bestemmelsen, jf. Prop. 46 L vil forvaltningsrevisjon for eksempel kunne gå ut på å vurdere om ressursene brukes til å løse oppgaver i samsvar med kommunestyrets vedtak, herunder de *forutsetningene* som vedtaket bygger på. Videre kan forvaltningsrevisjon også gå ut på å vurdere om resultatene til virksomheten er i tråd med målene som er satt, og om ressursbruken og virkemidlene er effektive med tanke på å oppnå målene.

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord et viktig verktøy for kommunens øverste politiske organ, for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås. Forvaltningsrevisjon søker også å avdekke forbedringspotensialer i virksomhetene og ønsket er at resultatene av forvaltningsrevisjon har en positiv effekt på organisasjonsmessig læring og utvikling.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4 første ledd. Gjennomføring av eierskapskontroll er også en viktig del av kontrollutvalgets oppgaver og ansvar.

1.2 Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner, jf. kommuneloven § 23-3 annet ledd. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Kontrollutvalget skal også minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, jf. kommuneloven § 23-4 annet ledd. Denne skal også baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eierskap og hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Ofte kombineres en forvaltningsrevisjon av kommunens selskaper med en eierskapskontroll av selskapet.

Kontrollutvalget i Åsnes behandlet Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021-2024 i møte 25.11.20, sak Å-59/20:

- a. Kommunestyret vedtar plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og slutter seg til de prioriterte prosjektene som går fram av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll hhv. pkt. 2.2 og 2.3
- b. Kontrollutvalget vurderer behovet for en revidering av planen i 2022.
- c. Kontrollutvalget delegeres myndighet til å gjøre endringer i planen, jf. planen kapittel 2.5.

Kommunestyret behandlet planen i sitt møte 14.12.20, jf. sak KS-119/20, og sluttet seg til kontrollutvalgets vedtak. Herved legges det frem en revidert plan for forvaltningsrevisjon /eierskapskontroll i tråd med forutsetningene.

2 Revidert plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2023-2024

2.1 Bakgrunnsfakta og innspill til aktuelle prosjekter

Statsforvalterens kommunebilder bygger på tilgjengelig KOSTRA- og annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og kommunedialog. Kommunebildet de presenterer, er et sammendrag av hvordan de oppfatter status og utfordringer på sentrale fagområder i kommunen der de gjennomfører tilsyn eller er tillagt et ansvar i lov eller forskrift.

Statsforvalterens kommunebilder for 2022: To fagområder er merket med **rødt** (dvs. sårbare områder innen kompetanse, kapasitet og kvalitet): Det er *Kommuneøkonomi og Samfunns- og arealplanlegging*. Mange fagområder er markert med **gult** (områder med forbedringspotensiale innen kompetanse, kapasitet og kvalitet), og det er *Barnehage og opplæring, Barnevern, Fastlegesituasjonen, Sosiale tjenester, Helse og omsorg, Folkehelse, Miljø* (vannforvaltning og forurensning, 60 % av kommunes innbyggere er ikke tilknyttet kommunalt avløp), *Jordvern og Klima*.

I årets Kommunebarometer havner kommunen på øverste del av totaltabellen på 104. plass. Det er 33 plasser opp fra fjoråret. Det er primært *Grunnskole* som kommer dårlig ut i barometeret med en 249. plass. Avgangskarakterene på 10. trinn ligger under landsgjennomsnittet, andel lærere som oppfyller kompetansekravene i basisfag er lavere enn landsgjennomsnittet og det gis ingen leksehjelp på småbarnstrinnet (noe bedre på mellomtrinnet og igjen mindre på ungdomstrinnet).

Vi har innhentet innspill fra kommunedirektøren og ordføreren:

- *Barn og unge* – ligger svært mye utredninger og dokumentasjon i forbindelse med «skolestruktursaken» i Åsnes. Ny skole er vedtatt – kanskje ikke så aktuelt med en forvaltningsrevisjon knyttet til oppvekst/skole akkurat nå selv om kommunen kommer dårlig ut på disse kategoriene.
- *Barnevern og samhandling* med tverrfaglige tjenester er et aktuelt tema.
- *Barnefattigdom, barn og unges psykiske helse* (Familiens Hus – implementerer fortsatt tverrfagligheten). Tidlig innsats har vi snakket om i 10 år, men hva har blitt gjort? Våler og Grue er interessert i et samarbeid.
- *Psykiske helse* er en nasjonal utfordring, men absolutt også lokalt interessant. Forebygging er det interessante – det blir gjengangere i de kommunale velferds- og sosialtjenestene. Hvordan fange opp første fase?

Kontrollutvalget har på denne bakgrunnen vurdert om det er behov for endringer av planen.

2.2 Vedtatt plan og forslag til prosjekter 2023-2024

I tabellen/oversikten nedenfor har vi tatt med det som ble foreslått og vedtatt i 2020, med en oversikt over hva som er gjennomført, hva som eventuelt er foreslått utsatt/tatt ut og nye forslag, basert på vurderingen som nevnt ovenfor.

Etter de ressursene som er avsatt til forvaltningsrevisjon i Åsnes kommune, kan vi ikke forvente mer enn ett/overlapping til to prosjekter pr. år. Planen nedenfor har derfor mange flere prosjekter enn hva som er realistisk å gjennomføre. Etter denne følger imidlertid kontrollutvalgets utvalgte prosjekter for 2023-2024.

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
Administrasjon og styring (overordnet)	<p>Kvalitetssystemet/avvikssystemet</p> <p>De aller fleste kommunene har kvalitetssystemer som en del av den interne kontrollen og det er etablert avvikssystemer. Dette er ment som et verktøy i forbedringsarbeidet i kommunene. Spørsmålet er om hvordan dette brukes i Åsnes kommune.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prosjektet hadde følgende problemstillinger: <ol style="list-style-type: none"> 1) Har Åsnes kommune et betryggende system for avvikshåndtering? 2) Har Åsnes kommune behandlet og fulgt opp avvik i henhold til gjeldende lovkrav, egne rutiner og avvikssystem? 3) I hvilken grad håndterer Åsnes kommune avvik slik at det fører til kontinuerlig forbedring? 	Gjennomført
Administrasjon og styring (overordnet)	<p>Overordnet økonomistyring/budsjettprosess</p> <p>Kommunens økonomi må sies å være anstrengt. I kapittel 3.2 ser vi at det er en negativ utvikling på økonomien i kommunen. Lånegjelden er ikke høy i Åsnes i forhold til de øvrige kommunene i regionen for 2019, men en økning i gjelden, samt en økning i renter vil forverre situasjonen.</p> <p>Det som er spesielt viktig, er å ta inn over seg de utfordringene som kommer i de nærmeste årene, eks. i forhold til økningen i antall eldre og reduksjon i antall yngre. Hvordan er dette hensyntatt i kommunens økonomiplan?</p> <p>Noen av de følgende problemstillinger kan være aktuelle i en slik forvaltningsrevisjon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilken grad er kommunens demografiske og økonomiske utfordringer synliggjort i kommunens økonomiplan? 2. I hvilken grad har Åsnes kommune tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å utøve god økonomistyring? 3. I hvilken grad bidrar budsjettprosessen i Åsnes kommune til et realistisk budsjett og grunnlag for god økonomistyring? 4. I hvilken grad blir årsbudsjettet sett i sammenheng med Åsnes kommune sin økonomiplan? 5. I hvilken grad er budsjettoppfølging hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring i samsvar med gjeldende regelverk? 6. I hvilken grad er etablerte rutiner for rapportering for å oppnå god økonomistyring? 7. I hvilken grad blir det rapportert i samsvar med etablerte rutiner? 8. I hvilken grad er innholdet i rapporteringen hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring? 	Ikke gjennomført

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.	
Helse og omsorg	<p>Sykehjem/hjemmetjenester</p> <p>Hvilken kapasitet er det innen sykehjem og hjemmetjenester, hvordan er utviklingen på hjelpebehovene. Utviklingen framover er at det blir stadig flere eldre personer, og hvordan vil Åsnes kommune møte denne utviklingen.</p> <p>Noen av de følgende problemstillinger kan være aktuelle i en slik forvaltningsrevisjon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilken grad er kommunens behov for sykehjemstjenester ivaretatt gjennom kommunens langtidsplanlegging? 2. I hvilken grad er kvaliteten ved tjenesteytingen innen omsorgstjenestene tilfredsstillende? 3. Er det lagt til rette for brukermedvirkning? 4. Behandles søknader om plass i sykehjem i overensstemmelse med gjeldende lovgiving og Åsnes kommunes retningslinjer? 5. Hvilke styrker og svakheter er det i dagens organisering av sykehjemstjenestene? 6. Er kommunens behandling av søknader om sykehjemsplass tilfredsstillende? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Ikke gjennomført
Oppvekst	<p>Barn og unges oppvekstmiljø i Åsnes</p> <p>Dette er et prosjekt som kan favne vidt og det kan være aktuelt å vurdere flere aspekter rundt barn og unge sitt oppvekstmiljø, bl.a. ut fra Statsforvalterens kommunebilder. Dette kan bl.a. være psykiatri/rus blant unge, barnefattigdom og folkehelse, spesielt rettet mot skolehelsetjenesten, kulturtilbud osv. Viktigheten av forebygging, tidlig innsats</p> <p>Aktuelle problemstillinger vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Ikke gjennomført
Helse og velferd	<p>Barnevern – oppvekstreformen og samhandling</p> <p>I 2009 inngikk Åsnes kommune et samarbeid med Våler og Grue og er nå del av Solør Barneverntjeneste. Åsnes er vertskommune for samarbeidet.</p> <p>Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, trer i kraft 1. januar 2022. Kommunene får økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Det overordnede målet med reformen er et bedre barnevern, der tjenestetilbudet skal kunne tilpasses lokale behov. Hvor godt forberedt er Solørkommunene på å imøtekomme reformens incentiver om bedre forebygging og samarbeid på tvers av tjenester.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan fungerer samarbeidet i Solør Barneverntjeneste? • Får barn og deres familier de tjenester de har behov for? • Er kommunene beredt på de økonomiske konsekvensene av reformen? • Har kommunene en løpende dialog mellom politisk, administrativ og faglig ledelse om styring, strategiske 	Nytt forslag
Konsek Øst IKS		5

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	<p>valg og ressurser i barneverntjenesten, som en del av det helhetlige forebyggende arbeidet med barn og unge i kommunen?</p> <p>En slikt prosjekt vil kun være aktuelt som et fellesprosjekt med Våler og Grue.</p>	
Samfunnsutvikling	<p>Vedlikehold av kommunale eiendommer</p> <p>Manglende vedlikehold av kommunenes eiendommer er et område som har versert i riksmidia i flere år. KOSTRA-tallene viser at Åsnes har lave tall på utgifter til "vedlikeholdsaktiviteter per kvadratmeter", noe som kan tilsi at Åsnes, som mange andre steder i landet, ikke er flinke nok til å ivareta sine eiendommer. Inneklima med bl.a. renhold vil også være aktuelt å vurdere.</p> <p>Vi har "lånt" deler av noen aktuelle problemstillinger fra et prosjekt som er gjennomført i en annen kommune. Disse kan derfor være aktuelle også i Åsnes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Har Åsnes kommune etablert hensiktsmessige system og rutiner for å ivareta et godt, langsiktig vedlikehold av kommunale bygg? <ol style="list-style-type: none"> a. I hvilken grad har Åsnes kommune oversikt over hvilken tilstand de kommunale byggene er i, og eventuelle endringer i tilstanden? b. Hva er identifiserte vedlikeholdsbehov ved kommunale bygg? c. I hvilken grad har Åsnes kommune satt egne mål for vedlikehold i kommunale bygg? d. I hvilken grad har kommunen fulgt opp eventuelle egne målsetninger og vedtak for vedlikehold i kommunale bygg? 2. I hvilken grad er ansvaret for vedlikehold i kommunale bygg organisert på en hensiktsmessig måte? <ol style="list-style-type: none"> a. Har kommunen en tydelig rolle- og ansvarsfordeling tilknyttet vedlikehold i kommunale bygg? b. Har kommunen tilstrekkelig med kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgaver knyttet til vedlikehold i kommunale bygg? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Ikke gjennomført

Selskap	Forslag prosjekter (temaer)	
Visit Kongsvinger-regionen AS	<p>Dette kan være et fellesprosjekt med de øvrige eierne i selskapet. Aktuelle temaer i en forvaltningsrevisjon kan være måloppnåelse og oppfølging. Blir det levert tjenester i tråd med forutsetningene og formålet med selskapet? Hvordan er rollefordelingen i selskapet?</p> <p>Det kan være aktuelt å kombinere dette med en eierskapskontroll, se nedenfor, relatert til håndtering av selskapsavtalen og politiske vedtak.</p>	Ikke gjennomført

Ut fra en samlet vurdering foreslår kontrollutvalget følgende prosjekter for 2023-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)
Oppvekst	Barn og unges oppvekstvilkår i Åsnes – tidlig innsats
Administrasjon og styring (overordnet)	Økonomi og budsjettstyring/budsjettprosess
Samfunnsutvikling	Vedlikehold av kommunale eiendommer

2.3 Rapportering av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Revisor skal rapportere fortløpende til kontrollutvalget om resultater av gjennomført forvaltningsrevisjon, jf. kommuneloven § 24-2 *Revisors ansvar og myndighet*. Videre er kontrollutvalget pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-5.

Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt legges fortløpende frem for

kommunestyret. I tillegg gis en samlet oversikt om bestilte og gjennomførte forvaltningsrevisjoner - og hvordan de er fulgt opp, i kontrollutvalgets årsrapport.

Hvis forutsetningene skulle endre seg, kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. Dette kan bl.a. være at kommunen igangsetter en omorganisering på et område som er valgt for forvaltningsrevisjon eller at Statsforvalteren skal gjennomføre tilsyn på samme området. Årsaken til endringen vil bli rapportert til kommunestyret gjennom kontrollutvalgets årsrapport.

Flisa, 7.12.22

Aud Rensmoen (sign.)
leder av kontrollutvalget

Anne Haug (sign.)
daglig leder
Konsek Øst IKS

